

Иван Узунов

ВИЗУАЛНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ В ДВИЖЕНИЕ

Ivan Uzunov

VISUAL RESEARCH IN MOTION

Abstract: Article deals with some personal visual research during motion on the line of mind and time. The author rides a bicycle and led the discussion in a particular direction from personal experiences to common insights for art and life. The bicycle is an individual means of transport. There are many meanings in the definition of “individual” – the choice of a bicycle is based on the height of the bike, the terrain to which it will be used, the BEAUTY of the frame and the components of the extra equipment. Apart from the utilitarian, the bicycle has an aesthetic and ecological importance for the people. He also has an emotional presence.

Keywords: *bicycle, visual research, in motion, the choice.*

Велосипедът е двуколесно превозно средство, създадено за ДВИЖЕНИЕ чрез мускулната сила на човек с помощта на педали за краката или (по-рядко) ръцете. Сведенията, показващи изображения на велосипеди преди 1817 г. са съмнителни, недоказани и недостоверни. Чертежите, приписвани на Леонардо, изображеният велосипедист на витража от 17. век в английското градче Стоук Поджис (църквата „Св. Егидия“) се окачествяват като фалшификати.

Началото е в Манхайм и е изобретението на немския професор барон Фон Карл Драйс (фр. – ДРЕЗИН) и е известно като ДРЕЗИНА. Има колела, седалка и кормило, няма педали и е изцяло изработено от дървен материал.

Първият български велосипед, известен като „паяк“, е създаден от Гено Стоянов-Арабаджиев (майстор каруцар от Нова Загора). В момента България е на 4-то място в Европа по брой произведени велосипеди на година. А по света се движат около 1,8 милиарда велосипеди. Бойка Донева пише: „Морфологията на промяната се изразява в разширения регистър от тенденции и теми, в интереса към експеримента и оригиналния израз, в експонирането на личната позиция.”¹

Личната история на автора на този текст, свързана с велосипедите, започва през 1964 година, когато получих от братовчедите ми от Кемниц детски велосипед „Боби“ от така наречения тип „ФИКСИ“, който беше единствен като тип в родното ми Габрово. От тогава до днес управлявам, реставрирам и колекционирам

¹ Донева, Б. БЪЛГАРСКАТА КРИТИКА И ИНТЕРПРЕТАЦИЯТА НА НАЦИОНАЛНАТА ТРАДИЦИЯ В ИЗКУСТВОТО ПРЕЗ 60-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК. Изкуство и живот. Юбилеен сборник доклади от международна научна конференция в чест на 85-годишнината на проф. д-р Валентин Ангелов 23–24 октомври 2015 г. В. Търново. УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 2016, с. 74–81, с. 75.

велосипеди. Любимото ми „КОЛЕЛО“ винаги е било обект на внимание. Събирам велосипеди с история, защото съм убеден, че те имат освен полезно предназначение, памет и душа, имат и история.

Велосипедът е индивидуално средство за придвижване. В определението „индивидуално“ се съдържат много неща – изборът на колело е според ръста на колоездача, терените, на които ще се използва, КРАСОТАТА на рамката и компонентите, на допълнителното оборудване. Освен утилитарно, велосипедът има ЕСТЕТИЧЕСКО и екологично значение за хората. Той има и емоционално присъствие. Спомням си често как с „Диаманта“, който наследих от баща си, карах като луд от Габрово до Велико Търново, защото разбрах, че гаджето ми се е върнало от студентска бригада. Целунах я, после обратно до Габрово – 3 часа. Велосипедът си беше градски, а не състезателен, тежичък и без скорости, така че гордостта от постижението ми бе обоснована.

После подарих този велосипед на приятел, който пък в първите години на т.нар. „Преход“ го замени за прасенце, за да има месо за децата му. В момента Иван Цонев живее в Страсбург, рисува, показва картини в престижни галерии и се движи с ВЕЛОСИПЕД.

Функционално днес велосипедите отговарят на всякакви изисквания (говорим за качествени велосипеди) – за движение, за фитнес, за пазаруване, за пощенски пратки и доставка на пици, комплектват се според физическите характеристики на човека. Често те носят и престиж. Разработките на Ферари и Ернесто Колнаго, чиято стартова цена е 23 000 евро са филигранни произведения на изкуството. Подареният от Колнаго велосипед на папа Йоан-Павел е в музея на Ватикан... Тук ще обърнем внимание на една характеристика на колелото – като СРЕДСТВО ЗА ВИЗУАЛНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ.

Велосипед "Colnago C 60- TRI color"

В младежките ми години книгата „Дзен и изкуството да се поддържа мотоциклет“¹ бе настолна за мен и много колеги и приятели. Разбира се, Пърсиг създава модел, философска система, поглед към света, прави „шътокуа“ и утвърждава първоначалната уговорка, че не иде реч за физическо пътуване с мотоциклет. Реших да направя експеримент с действително движение с колело – велосипед за сайклокрос, усилен, качествен, пригоден за трудни терени. „Разглеждането“ на действителния свят реших да възприема така, като че аз съм стационарен, а всичко се движи около мен и велосипеда ми. Огромното, несравнимо удоволствие от движението на открито (далеч по-истинско от придвижването в купето на затворен автомобил), уханието на тревите, на мъглата и здрача, звукът от вятъра в косата изострят погледа. И започнах да „запомням“ всичко и да слушам как велосипедът ми се радва, че се движим заедно. Защото аз му обръщам внимание, грижа се за велосипеда си, отделям му ВРЕМЕ, той става важен за мен, както Розата на Малкия принц, както скалата на Сизиф, която освен негово наказание е и „неговата победа, която кара всички богове да замлъкнат“². И ние заедно с моя велосипед се движим, наблюдаваме и изследваме света. Управлявах дълго време този велосипед във всякакви условия.

¹ Пърсиг, Робърт, М. ДЗЕН и изкуството да се поддържа мотоциклет: Изследване на ценностите. София: Нар. култура, 1980.

² Камю, Албер. Митът за Сизиф: [Филос. есе]; Надеждата и абсурдът в творчеството на Франц Кафка: [Изследване] Варна: Андина, 1993 (В. Търново: Абагар).

Доста от излетите с велосипеди с внучката ми Ния са от онези моменти, които усещаме като прибавени към отреденото ни на Земята време. Впечатлителността и чувството за подборно наблюдение на детето са спектакъл, в който присъстваме – аз и моят велосипед.

Месеци наред управлявах велосипеда си.

Имаше много слънце... валеше...

Чувството за споделяне стана необходимост.

Реших да подаря този велосипед на децата в „Дом за деца в неравностойно положение“ – гр. Велико Търново. След като изслушах мрънкането на персонала, че това е „опасен велосипед“, може някой да се пребие с него“... нашите деца са „особени“... успях да си поговоря с обитатели на дома. Разказах им какво съм правил – оказа се, че децата са наистина особени – те слушаха и вярваха, че си говоря с велосипеда си, че той усеща прашеца от крилата на пеперудите и пчелите, капките роса, че помни слънчевите лъчи, галили рамката му, пукнатините по гумите разказват за хапещия лед, който хрущеше под тях. Че се дразни, когато капки масло от замърсения асфалт цапат хромираните му части...

Помолих децата да управляват велосипеда в защитена среда – асфалтирания двор на дома... и да разказват – какво са видели... Надявам се и аз да съм ОСОБЕН достатъчно, за да чуя разказите на децата... и да мога да им разкажа „МИТЪТ ЗА СИЗИФ“ според Албер Камю... да им покажа залеза фовистично... да чуят за Анри Матис и цветните му сънища... Да са от тези, които управлявайки велосипеди, не замърсяват Природата... да помислят като Пърсиг, че освен рационален, светът е и емоционален, че е красив..., че мълчаливото съзercание често струва много повече от много думи.

Опитвам.

Утре ще карам велосипед ... и ще виждам всичко ... ще ви разкажа!

ЛИТЕРАТУРА

Камю, Албер. *Митът за Сизиф*: [Филос. есе]; *Надеждата и абсурдът в творчеството на Франц Кафка*: [Изследване] Варна: Андина, 1993 (В. Търново: Абагар). [**Kamyu, Alber.** *Mitat za Sizif*: [Filos. ese]; *Nadezhdata i absurdat v tvorchestvoto na Frants Kafka*: [Izsledvane] Varna: Andina, 1993 (V. Tarnovo: Abagar)]

Пърсиг, Робърт, М. *ДЗЕН и изкуството да се поддържа мотоциклет: Изследване на ценностите*. София: Нар. култура, 1980. [**Parsig, Robart M.** *DZEN i izkustvoto da se poddarzha mototsiklet: Izsledvane na tsennostite*. Sofia : Nar. kultura, 1980]